

SKÄRPT KONTROLL AV STATS BIDRAG LEDDE TILL FLER ÅTERKRAV

Jämställdhetsmyndigheten har genomfört omfattande förändringar i sin statsbidragshantering för att stärka kontrollen och säkerställa att bidrag går till rätt aktörer.

– Statsbidragen är en viktig resurs för att stärka jämställdhetsarbetet i civilsamhället. De måste fördelas och användas på ett ansvarsfullt sätt. Genom att införa bättre riskbedömningar, fler kontroller och ställa tydligare krav säkerställer vi att medlen går till seriösa aktörer och att de får största möjliga effekt, säger Anna Tingbäck, chefsjurist på Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen gav Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att utveckla och stärka kontrollen av statsbidrag efter att Riksrevisionen uppmärksammat att flera bidragsgivande myndigheter behövde arbeta mer riskbaserat och utveckla sina metoder. Nu redovisar myndigheten förändringsarbetet i en rapport. Syftet med förändringarna är att komma närmare bidragsmottagarna så att myndigheten kan ta del av bidragsmottagarnas behov och utmaningar, men även för att kunna göra djupare analyser av effekter och resultat. Genom en ny organisation, tydligare rutiner och förbättrad samverkan med andra myndigheter bedömer myndigheten att uppföljningen och kontrollen har blivit mer effektiv. Arbetet har lett till att Jämställdhetsmyndigheten under 2023 och 2024 startade nio särskilda granskningar och återkrävde bidrag i fyra ärenden.

– Vårt nya system för att ansöka om bidrag och de förstärkta rutinerna gör det enklare för organisationer att ansöka om bidrag och kommunicera med oss, samtidigt som vi får bättre förutsättningar att granska och följa upp hur medlen används, säger Anna Tingbäck.

Under arbetets gång har myndigheten identifierat ytterligare förbättringsområden. Det handlar om tydligare lagstiftning, så att förordningarna ger klarare riktlinjer för när bidragsansökningar ska avslås. En nationell databas med ett register över bidragssökande organisationer och deras företrädare skulle underlätta kontrollen. Det finns också behov av en utökad samverkan, där fler myndighetsövergripande uppdrag skulle öka kvaliteten och effekten av beviljade bidrag.

– Genom de förändringar vi genomfört har vi skapat bättre förutsättningar för en rättssäker och transparent statsbidragshantering. Vi kommer fortsätta att utveckla våra metoder för att säkerställa att bidragen går till aktörer som gör verklig skillnad i jämställdhetsarbetet, säger Anna Tingbäck.

Förändringar för bättre kontroll och uppföljning

Jämställdhetsmyndighetens insatser för att förstärka kontrollen:

- Ny organisation – Statsbidrag har blivit ett eget verksamhetsområde för att långsiktigt förankra de förändringar som skett.
- Riskbaserad bedömning – En ny riskmatris identifierar potentiella risker innan beslut fattas.
- Förstärkt samverkan – Samarbetet med andra bidragsgivande myndigheter har intensifierats för att motverka felaktiga utbetalningar, välfärdsbrottslighet och penningtvätt.
- Utökade verksamhetsbesök – Samtliga 26 organisationer som mottagit bidrag för våldsförebyggande arbete har besökts och myndigheten har utöver det genomfört både riskbaserade och slumpvis utvalda verksamhetsbesök. Flera av besöken har resulterat i återkrav och beslut om särskilda villkor.
- Nytt digitalt verksamhetssystem – Det nya systemet är mer informativt och pedagogiskt för de som ansöker. Det gör ansöknings- och handlägningsprocessen mer transparent och förstärker kontrollen genom automatiska kontroller och synkronisering med andra system.